

LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA MESTNE KNJIŽNICE PIRAN ZA LETO 2020

1 Poslanstvo, normativna podlaga in cilji, ki bodo doseženi z načrtovanim nakupom gradiva

V skladu s Strateškim načrtom 2014-2019 Mestna knjižnica Piran, kot splošna knjižnica za območje Občine Piran, kontinuirano zagotavlja enak dostop do vseh vrst zapisanega znanja, informacij in kulturnega sporočila vseh oblik poudarjalne umetnosti najširšemu krogu uporabnikov na svojem območju. Z doslednim izvajanjem te naloge v obliki kakovostnih knjižničnih storitev in dejavnosti izkazuje spoštljiv odnos do nacionalne kulturne dediščine, intelektualne ustvarjalnosti lastnega in drugih narodov ter prispeva k materialnemu in duhovnemu razvoju svojega okolja. Z realizacijo načrtovanega nakupa knjižničnega gradiva bo knjižnična zbirka lahko odražala tekoča dogajanja in razvoj družbe, pa tudi pretekle dosežke človekovih prizadevanj in ustvarjalnosti v lokalni skupnosti in širše.

V skladu s sprejetimi Strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018-2028 si bo Mestna knjižnica Piran v letu 2020 prizadevala slediti viziji razvoja proaktivne knjižnice in postati eden izmed dejavnikov razvoja v lokalni skupnosti. Strokovna priporočila in standardi opredeljujejo proaktivno naravnost tako, da »knjižnica ugotavlja in predvideva potrebe prebivalcev v lokalni skupnosti. Svoj program načrtuje v dialogu z lokalno skupnostjo in njenimi prebivalci glede na potrebe okolja in razpoložljive zmožnosti knjižnice. Program knjižnične javne službe gradi na motivaciji, promociji, vzgoji in usposabljanju za različne vrste pismenosti. Upravljanje knjižnice je usmerjeno k dvigu kakovosti knjižničnih storitev in vpetosti knjižnice v okolje ter temelji na strokovni avtonomiji in odgovornosti. Knjižnica se z načrtovanimi rezultati delovanja usmerja k razvoju lokalnega okolja in posameznika, svoje dosežke vrednoti s sodobnimi metodami in jih prikazuje na aktualne načine ter se odziva s potrebnimi spremembami v poslovanju.« (Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018-2028)

Temeljni cilj načrtovanega obsega letnega nakupa je optimizacija zbirke gradiva tako po obsegu, po namembnosti in vrstah gradiva ter glede na razmerja, pri čemer se bo zasledovalo doseganje novo zastavljenih kriterijev v skladu s Strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018-2028. Ob upoštevanju informacijskih, izobraževalnih, raziskovalnih in kulturnih potreb primarnih uporabnikov knjižnice bo lahko z načrtovanim nakupom zagotovila kakovostnejše storitve in dejavnosti, ki prispevajo k razvoju pismenosti, bralne kulture, formalnega in neformalnega izobraževanja, informiranosti v obeh enotah knjižnice.

2 Vsebinski kriteriji letnega nakupa za izgradnjo knjižnične zbirke

V letu 2020 bo knjižnica nakupovala vsebinsko različna gradiva na različnih stopnjah zahtevnosti, za različne starostne stopnje, ki bodo po vsebinski in oblikovni raznovrstnosti zadovoljevala potrebe formalnega in vseživljenjskega izobraževanja, informiranosti, raziskovanja pa tudi razvedrila in osebnostnega razvoja. Knjižnica si bo prizadevala zagotavljati uravnoteženo zastopanost vseh strok ter tematskih oz. predmetnih področij, prednostno pa bo upoštevala potrebe uporabnikov.

Knjižnica bo v skladu z dokumentom nabavne politike pri izboru gradiva za nakup zasledovala predvsem kriterij aktualnosti in kvalitativna merila: praviloma bo kupovala novo založniško produkcijo, starejše gradivo le za potrebe posebnih zbirk (npr. domoznanske zbirke), v primeru, oz. ko želi nadomestiti iztrošeno ali odpisano gradivo, ki je še vedno aktualno, in v primeru, ko želi odpraviti pomanjkljivosti v nakupu preteklih let.

V skladu z nacionalnim programom za kulturo bo knjižnica nakupila najmanj 20% naslovov publikacij v javnem interesu in pri nakupu zagotovila zastopanost najmanj 50 slovenskih založb.

Knjižnica bo kupovala tradicionalna gradiva in gradiva, katerih izposoja in/ali uporaba vključuje uporabo različnih medijev ob uporabi sodobne tehnologije v knjižnici in na daljavo.

Za zadovoljevanje informacijskih potreb svojih uporabnikov bo nabavljala splošno informativno periodiko v slovenskem in italijanskem jeziku ter zagotavljala oddaljen dostop do tovrstnega gradiva v drugih jezikih. Nakupovala bo gradivo z informacijami, ki so ljudem v pomoč na različnih področjih vsakdanjega življenja ter srbela za aktualnost gradiva v referenčni zbirki in dostop do ustreznih e-virov. V obeh enotah se bo dopolnjevala domoznanska zbirka gradiva in nudile domoznanske informacije.

Za zadovoljevanje izobraževalnih potreb bo izveden nakup gradiva različnih strokovnih področij in zahtevnostnih stopenj. Pri izbiri gradiva bomo pozorni na programe izobraževalnih ustanov, tudi tistih, ki skrbijo za neformalno izobraževanje. Za ciljno skupino mladih bomo skrbno izbirali poučno gradivo, ki je namenjeno začetnemu spoznavanju različnih tematskih področij, in tudi gradivo, ki podpira šolske in obšolske obveznosti, širi vedoželjnost, pomaga pri usvajanju novih tehnologij in medijev in osebno rasti. Dodatni kriterij izbora za najmlajše sta kakovost jezikovnih in likovnih prvin.

3 Analiza in upoštevanje značilnih in posebnih potreb okolja, dopolnjevanje zbirke z gradivom za uporabnike s posebnimi potrebami in zagotavljanja enakosti zadovoljevanja ugotovljenih potreb okolja (informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe)

Mestna knjižnica Piran bo sledila cilju razvoja v proaktivno knjižnico, ki se uspešno odziva na potrebe in spremembe v lokalnem okolju. Pri načrtovanju nakupa knjižničnega gradiva bo upoštevala značilne potrebe okolja, v katerem deluje knjižnična mreža. Število potencialnih uporabnikov je večje v sedanji krajevni knjižnici v Luciji, ki je dostopnejša tudi uporabnikom, ki živijo v manjših, bolj oddaljenih ruralnih naseljih občine. Piranska enota je formalnopravno osrednja enota knjižnice. Tu je zaradi tradicije večja uporaba gradiva v knjižnici - v čitalnici, izposoja pa je v absolutnem merilu večja v lucijski krajevni knjižnici. Na podlagi analiz smo ocenili, da velik delež od 2952 potencialnih uporabnikov, ki živijo v manjših naseljih brez enote knjižnice, uporablja bodisi eno ali/in drugo enoto knjižnice. To zavisi tudi od tega kam se vozijo na delo oziroma v šolo. Vse to upoštevamo pri nakupu in razporejanju gradiva po enotah, kot tudi starostno, izobrazbeno in socialno strukturo prebivalstva, strukturo knjižničnih uporabnikov po ciljnih skupinah in razvojne prioritete lokalnih skupnosti.

Mestna knjižnica Piran deluje v izrazito multikulturnem okolju, zato bo izvajala aktivnosti in projekte na tem področju. Posebna pozornost bo zato usmerjena v nakup gradiv, ki hranijo in prenašajo ta sporočila.

Posebno pozornost bo posvetila novostim na knjižnem trgu, ki so namenjene uporabnikom s posebnimi potrebami, saj lucijska knjižnica že nekaj let uspešno sodeluje z lucijsko enoto varstveno delovnega centra, obe enoti knjižnice pa tudi s Centrom za korekcijo sluha in govora v Portorožu in Centrom za usposabljanje Elvira Vatovec iz Strunjana.

S posebno pozornostjo bomo dopolnjevali domoznansko zbirko, ki jo s pridom uporabljajo študentje in raziskovalci, ki odkrivajo in aktualizirajo kulturno dediščino lokalne skupnosti, tudi za potrebe turistične promocije območja.

4. Razvijanje branja, bralne kulture in informacijske pismenosti

Knjižnica bo izvajala številne ciljno naravnane dejavnosti in aktivnosti na področju promocije in motiviranja posameznikov za obisk knjižnice, uporabo knjižničnega gradiva in storitev ter branja, in s tem razvijala bralno kulturo in informacijsko pismenost.

V letu 2020 bomo nadaljevali z novo zastavljenim projektom za dvig bralne kulture in promocijo branja v šestih razredih osnovnih šol, Berimo z Rovko Črkolovko, ki poteka v sodelovanju z Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja Koper. Projekt smo v šolskem letu 2019/20 razširili na tri osnovne šole v piranski občini. Nakup gradiva za projekt zagotavljamo sami.

Za najmlajše in šolarje bodo še naprej potekale pravljlične ure v slovenskem in italijanskem jeziku, delavnice, srečanja z mladinskimi ustvarjalci ter predstavitve kakovostnih knjižnih novosti; tematske razstave kakovostnih knjig za otroke; organizirane skupinske predstavitve

knjižnice, knjig in informacijskih virov v sodelovanju z vzgojnimi in izobraževalnimi ustanovami v občini; akcije, kot so nacionalni projekt Rastem s knjigo, knjižnično-muzejski Mega kviz, inovativni projekte ob dnevih slovenske knjige, ob dnevu splošnih knjižnic ipd..

Za srednješolce, študente, odrasle, upokojene načrtujemo predstavitve knjižnice in njenih informacijskih virov, predstavitve relevantnih spletnih portalov, srečanja s priznanimi slovenskimi in tujimi ustvarjalci ter predstavitve kakovostnih knjižnih novosti, priložnostne in tematske razstave. V letu 2020 bomo sodelovali v projektu Primorci beremo, ki daje poudarek branju kakovostne slovenske literature. Izvajamo tudi projekte, kot so npr. Srečanja v Piranu, kjer se promovirajo avtorji, gradivo in kulturno sporočilo, ki je nastalo v lokalni skupnosti ali je zanjo pomembno.

Izvajanje vseh teh dejavnosti vključuje tudi uporabo in predstavitve aktualnega knjižničnega gradiva, ki ustreza načelom kakovosti, čeprav je včasih njegov delež pri izposoji majhen.

5 Načrtovan obseg nakupa novih enot knjižničnega gradiva

Preglednica 1: Podatki o stanju knjižnične mreže

Organizacijska enota	Število prebivalcev	Število enot knjižničnega gradiva		Delež od celotnega nakupa	Odprtost / ur na teden ¹
		zaloga	načrtovan nakup		
Piran	6.684	33.849	1830	43	50
Lucija	7.288	42.381	2420	57	50
ostala naselja	3.699				
SKUPAJ	17.671	76.230	4250		

Po podatkih Statističnega urada RS je v prvem polletju 2019 bilo število prebivalcev piranske občine 17.671. Čeprav ima mesto Piran po statističnih podatkih manjše število prebivalcev je piranska enota formalnoppravno osrednja enota knjižnice. Tu je zaradi tradicije večja uporaba gradiva v knjižnični čitalnici, izposoja pa je v absolutnem merilu večja v lucijski krajevni knjižnici. Na podlagi analiz smo ocenili, da velik delež od 3699 potencialnih uporabnikov, ki živijo v manjših naseljih brez enote knjižnice, uporablja bodisi eno ali/in drugo enoto knjižnice, odvisno od tega kam se vozijo na delo oziroma v šolo..

Načrtovan je nakup v skladu s Strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice (2018), kateri priporočajo letno stopnjo prirasta knjig in brošur vsaj 250 enot na 1000 prebivalcev. Količinski nakup bo odvisen od sofinanciranja knjižničnega gradiva, pri čemer je predvideno 50% sofinanciranje s strani Ministrstva glede na sredstva, ki jih bo zagotovila Občina Piran.

¹ Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS št. 29/03) v svojem 13. členu opredeljuje minimalni obseg obratovalnega časa knjižnice, ki je za posamezno vrsto knjižnic:

- osrednja in osrednja območna: 8 ur dnevno, 5 dni v tednu, ob sobotah 5 ur,

- krajevna knjižnica: 4 ure tedensko (do 2000 prebivalcev), 15 ur tedensko (do 6000 prebivalcev), 4 ure dnevno, 5 dni v tednu (nad 6000 prebivalcev).

6. Načrtovani obseg nakupa naslovov po zvrsteh, zastopanosti knjižničnega gradiva različnih vrst, oblik in dostopnosti

Pri načrtovanem številu enot prirasta in razmerju nakupa gradiva glede na zvrst bomo upoštevali Strokovna priporočila in standarde za splošne knjižnice (2018).

Preglednica 2: Podatki o načrtovanem razmerju nakupa gradiva glede na zvrst

Priporočeno	Stroka 60%	Leposlovje 40%	Skupaj 100%
Načrtovano	55%	45%	100%

Preglednica 3: Podatki o načrtovanem razmerju nakupa gradiva glede na namen

Priporočeno	Mladina 25-30%	Odrasli 70-75%	Skupaj 100%
Načrtovano	30%	70%	100%

Knjižnica bo omogočala dostopnost do gradiva tudi:

- s pomočjo medknjižnične izposoje pri območni knjižnici in drugih knjižnicah v Sloveniji,
- z brezplačno medknjižnično izposajo v okviru območnosti,
- s pomočjo potujoče knjižnice (pogodba z Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja Koper) na pet bibliobusnih postajališčih v občini,
- z dostopom na daljavo do plačljivih elektronskih virov in baz podatkov s participacijo pri skupnih nakupih v okviru območnosti,
- z dostop do baze slovenskih elektronskih knjig – BIBLOS in baze italijanskih knjig (MLOL) v okviru programa za NS.

7 Načrtovan obseg nakupa in zastopanosti e-knjig v zbirki

Nakupili bomo okoli 200 licenc e-knjig v okviru BIBLOS-a (in dostop do skupaj okoli 400 naslovov e-knjig BIBLOS-a).

V okviru programa knjižnice za italijansko narodno skupnost bomo zagotovi dostopnost do e-knjig v italijanskem jeziku preko portala MLOL.

Osnovni kriterij za nakup bodo kakovostne, zlasti slovenske e-knjige in zvočne e-knjige v fizični obliki, ki bodo dostopne na trgu.

Knjižnica bo omogočala dostop na daljavo do plačljivih elektronskih virov in baz podatkov s participacijo pri skupnih nakupih v okviru območnosti in v okviru dodatnega nakupa za potrebe narodne skupnosti.

8. Zastopanost 15-ih odstotkov naslovov publikacij v javnem interesu v vsaki organizacijski enoti in vsaj 50-ih slovenskih založb, kakovost in aktualnost naslovov

Knjižnica bo za vsako organizacijsko enoto nakupila najmanj 15% naslovov publikacij v javnem interesu, katerih izdajo v zadnjem letu finančno podpira JAK v okviru založniških programov.

Knjižnica bo v letu 2020 nakupila naslove najmanj 50 slovenskih založb.

9. Povezovanje z deležniki v okolju (medknjižnična izposoja, osrednja območna knjižnica, z drugimi tipi knjižnic za izboljšanje vseh elementov knjižničnega sistema, promocija knjižničnih zbirk

Knjižnica se povezuje v okviru obalno-kraškega območja oz. območnosti in sofinancira oddaljen dostop do naslednjih e-virov na portalih: Gvin.com, IUS- Info, Find-info, Britannica Online Library Edition in Pressdisplay-Pressreader, ki ponuja skoraj 3.000 naslovov serijskih publikacij v preko 50-ih jezikih in bo uporabnikom knjižnic Obalno-kraškega območja dostopna na daljavo preko strežnika NUK.

V okviru obalno-kraškega območja se že nekaj let izvaja za uporabnike brezplačna medknjižnična izposoja ter promocija e- knjig in e-virov za uporabnike.

V okviru ZBDS se financira dostop do podatkovne baze Ebsco Host.

Za dvig bralne kulture in promocijo branja kakovostne slovenske literature se s primorskimi knjižnicami povezujemo v projekt Primorci beremo.

Za promocijo branja med osnovnošolci sodelujemo z Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja Koper v projektu Berimo z rovko Črkolovko

10. Dostopnost do informacij o kupljenem gradivu v vzajemnem katalogu in na spletni strani knjižnice

Vse informacije in podatki o nakupu knjižničnega gradiva so dostopni v katalogu vzajemnega bibliografskega sistema: <http://www.cobiss.si/>.

Datum: 5.11.2019

Odgovorna oseba:

direktorica:

mag. Patricija Višnjevec